

Complexnummer: 521533

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Complexnaam

Kloostercomplex Markt

Aantal complexonderdelen

3

Monumentnummers van complexonderdelen

521534, 521535, 525980

Woonplaats

Oudenbosch

Gemeente

Halderberge

Provincie

Noord-Brabant

Locatie van het hoofdobject

Jezuïetenplein 33, 4731 HX te Oudenbosch

Complexomschrijving

Inleiding.

KLOOSTERCOMPLEX van het vroegere broederhuis van de Broeders van Oudenbosch of de Congregatie der Broeders van de H. Aloysius van Gonzaga, in 1890 door Nicolaas Molenaar gebouwd in een mengeling van Neo-Renaissance en Neo-Gotische stijl, achter het al eerder beschermde gebouw van het vroegere 'Collegie' of Latijnse School. Dit gebouw uit 1845 werd in 1853 het seminarie van het bisdom Breda. Het complex kwam tot stand als huisvesting voor het in 1878 hier gevestigde Collegium Berchmanianum, het philosophicum van de paters jezuieten. Na de overplaatsing van dit instituut naar Nijmegen in 1929 is het gebouw overgenomen door de Paters van de Heilige Familie, die het in 1964 overdroegen aan de broeders. Deze hebben het gebouw in 1994 verlaten. Thans is het KLOOSTER (onderdeel I) met de reeds beschermde entreevleugel in gebruik als hotel onder de naam Tivoli. Hierachter ligt het fraaie landschapspark met LOURDESGROT (onderdeel II) met de voormalige BAKKERIJ (onderdeel III). De situatie van het complex, met de verrassende tuin achter de gesloten bebouwing van de Markt is typerend voor de verborgen wijze waarop hier in Oudenbosch een omvangrijk areaal aan katholieke kloosters en instituten groeide tot een geheel dat zelfs in Brabant ongekend van omvang is geweest.

Omschrijving.

Het complex is gelegen achter de straatwand van de Markt. Het vormt daar een typerend en zeldzaam voorbeeld van de ontwikkeling van kloosters en opleidingshuizen voor katholieke orden en congregaties. De paters jezuieten lieten het uitvoeren door hun huisarchitect Molenaar, die gebruik heeft gemaakt van de grotere ruimtelijke mogelijkheden achter het betrekkelijk smalle

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

seminariegebouw met zijn min of meer classicistische vormtaal. Het klooster weerspiegelt de ontwerpprincipes van Molenaars leermeester P.J.H. Cuypers. Deze blijken niet alleen uit de vrije situering in het tegelijkertijd aangelegde landschapspark maar vooral uit de uitwendige detaillering, die een afspiegeling vormt van de inwendige dispositie.

Waardering.

Het complex is van algemeen belang. Het heeft cultuurhistorisch belang als bijzondere uitdrukking van een geestelijke, geografische en typologische ontwikkeling, namelijk de groei van onderwijscongregaties en -orden in de 19de eeuw en de ontwikkeling van de internaatsarchitectuur; het is van architectuurhistorisch belang vanwege de betekenis voor de geschiedenis van de architectuur, de plaats in het oeuvre van de architect Molenaar; het heeft ensemblewaarden als onderdeel van een groter geheel, de kern van Oudenbosch, dat stedenbouwkundig van nationaal belang is; het is gaaf bewaard gebleven; het is zeldzaam vanwege de combinatie van eerder genoemde kenmerken.

---

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Monumentnummer*: 521534

Status	rijksmonument
Inschrijving register*	02 februari 2004
Kadaster deel/nr	82839/54

<i>Woonplaats*</i>	<i>Gemeente*</i>	<i>Provincie*</i>
Oudenbosch	Halderberge	Noord-Brabant

<i>Kadastrale gemeente*</i>	<i>Sectie*</i>	<i>Kadastraal object*</i>	<i>Appartement aanduiding</i>	<i>Grondperceel</i>
Oudenbosch	D			3444

Omschrijving**

Inleiding.

KLOOSTERGEBOUW, thans hotel, ontworpen in 1890 door Nicolaas Molenaar in een mengeling van Neo-Renaissance en Neo-Gotische stijl als philosophicum van de paters jezuiten en vervolgens in gebruik als klooster voor de Paters van de Heilige Familie en als broederhuis van de Broeders van Saint Louis. Gelegen op een breed perceel achter het entreegebouw aan de Markt en hiermee verbonden door een in 1971 deels gesloopte gang, waarin een bibliotheekruimte. Van deze gang wordt alleen de bibliotheek beschermd. Met Saint Louis heeft dit complex de verborgen ligging achter de marktwand gemeen, een ligging die door de verbouw van het entreegebouw een zekere verandering heeft ondergaan.

Omschrijving.

Twee- en drielaags kloostergebouw, opgetrokken uit baksteen met speklagen en ornamenten van natuursteen, afgedekt met afgeplatte schilddaken en een zadeldak, gedekt met ruberoidleien. Het gebouw bestaat uit drie bouwdelen. Aan de oostzijde de kapelvleugel, in het midden een vleugel met de voormalige recreatiezaal en aansluitend een westvleugel met voormalige paterskamers. Deze vleugels worden verbonden door een beglaasde gang aan de noordzijde. De kapelvleugel telt vier traveeën, heeft op de begane grond de voormalige refter en hierboven de eenbeukige kapel. Aan de zuidzijde beneden een cordonlijst en hoge kruisramen met persiennes onder korfbogen met siermetselwerk. Boven een cordonlijst drie hoge raamnissen met beneden gekoppelde en deels beglaasde lancetvormige nissen en daarboven respectievelijk twee- en vierdelige natuurstenen raamtraceringen met zespassen, gevuld met eenvoudig glas-in-lood.

Hierboven een topgevel met deklijst en klimmende spitsboognissen. Op de zuidwesthoek een overhoekse steunbeer en op de zuidoosthoek een ronde traptoren met veelhoekige spits. De zijgevels hebben een vergelijkbare indeling, waarbij ze gedeeltelijk schuil gaan achter de aansluitende vleugels. De hoge, tweedelige kapelramen sluiten via dwarskappen en topgevels met afdekking en kruisbloemen aan op het zadeldak van de kapel met neo-gotische kapellen. Aan de noordzijde gaat deze vleugel deels schuil achter de

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

galerij, waarbovenuit een gevel met vierdelig, getraceerd spitsboograam met vier- en zespassen en een top met klimmende spitsboognissen en een kruis.

De tussenvleugel telt drie lagen en acht traveeën, waarvan er aan de zuidzijde twee worden ingenomen door een ronde traptoren met aansluitende dienstruimten en aan de noordzijde een laag schuil gaat achter de galerij. Aan de zuidzijde en aan de noordzijde treffen we respectievelijk drie en twee reeksen, door cordons gescheiden zes- en vierruits stolpramen aan, onder boogvelden met driepassen, aan de zuidkant voorzien van persiennes. Smeedijzeren sierankers. Gootlijst op klossen waarboven dakschilden met aan de zuidzijde zes en aan de noordzijde acht dakkapellen. De traptoren met annex telt respectievelijk vijf en zes door cordons aangegeven lagen, voorzien van hoge raamnissen met smalle ramen onder ronde boogvelden. De traptoren wordt afgesloten door een strook kleine ramen en een driepasfries, waarboven een plat dak waarop vroeger een koepel voor de sterrenwacht.

De westelijke vleugel is breder dan de tussenvleugel en telt vijf traveeën, waarvan er aan de zuidzijde een wordt ingenomen door een half rond uitspringende traptoren met plat, oorspronkelijk voorzien van een balustrade. Aan de zuid- en noordzijde treffen we hier drie reeksen van vier en vijf stolpramen met kleine roedenverdeling onder korfbogen met siermetselwerk. Aan de zuidzijde bevinden zich persiennes. Sierankers en gootlijst op klossen waarboven een afgeplat schilddak met kleine dakkapellen. De zuidgevel heeft een twee traveeën omvattende risaliet met afgeknotte tuitgevel met raam- en blindnissen, bekroond met het IHS-monogram in smeedijzer. De westgevel is geheel bepleisterd en op twee ramen op de begane grond na blind. Ertegen bevindt zich een ca. 1930 opgetrokken trappenhuis.

Aan de noordzijde bevindt zich de eerder genoemde plat afgedekte gang, opgetrokken als houten vakwerk met vullingen van glas en baksteen. Hier treffen we een reeks geëtste glazen met bladmotieven. Het inwendige heeft belangrijke onderdelen van de oude dispositie bewaard. De vier tweelaagse en zeven eenlaagse traveeën tellende beglaasde gang heeft vloeren met ornamentale tegels. Hier bevindt zich de eerste steen met de tekst: 'IHS/ me posuit/ PP. Freder. Heynen s.j./ die XXVII aprilis/ patricinio/ S. Iosephi sancto'. De vier traveeën tellende refter en recreatiezaal op de begane grond hebben de oude, uit ijzeren moerbinten en houten kinderbinten bestaande balklagen en de van panelen voorziene betimmering behouden. De eenbeukige kapel heeft een houten tongewelf met steekkapen. De grote traptoren in de tussenvleugel heeft een zeer bijzondere constructie. In een zware ronde kolom zijn halfronde hardstenen bordessen ingelaten, waarop per verdieping hardstenen steektrappen met smeedijzeren balustrades aansluiten. Bij elke etage heeft de toren een dubbele rondboog, gedragen op een ronde zuil met basement en bladkapiteel. De kleine traptoren in de westvleugel heeft een eenvoudiger constructie met deels zwevende tussenbordessen in hardsteen, smeedijzeren balustrades en kolommen met bladkapitelen die rondbogen per verdieping dragen. De voormalige paterskamers met middengang zijn ca. 1995 twee aan twee gekoppeld.

Het gebouw is via een sterk gewijzigde, uit ca. 1835 daterende gang verbonden met het entreegebouw aan de Markt. In deze aanbouw uit gele baksteen met pilastergeleding, getoogde schuiframen en een schilddak bevindt zich de voormalige bibliotheekzaal, welke eveneens beschermd is. Deze omvat een langgerekte ruimte met koofplafond, boekenkasten en een later aangebrachte galerij op halve hoogte.

Waardering.

Het complex is van algemeen belang. Het heeft cultuurhistorisch belang als bijzondere uitdrukking van een geestelijke, geografische en typologische ontwikkeling, namelijk de groei van onderwijscongregaties en -orden in de 19de eeuw en de ontwikkeling van de internaatsarchitectuur; het is van architectuurhistorisch belang vanwege de betekenis voor de geschiedenis van de architectuur en de

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

plaats in het oeuvre van de architect Molenaar; het heeft ensemblewaarden als onderdeel van een groter geheel, de kern van Oudenbosch, dat stedenbouwkundig van nationaal belang is; het is gaaf bewaard gebleven; het is zeldzaam vanwege de combinatie van eerder genoemde kenmerken.

Hoofdcategorie

Religieuze gebouwen

Subcategorie

Klooster, kloosteronderd

Functie

Klooster

Monumentnummer*: 521535

Status rijksmonument
Inschrijving register* 02 februari 2004
Kadaster deel/nr 82839/74

Woonplaats* Oudenbosch
Gemeente* Halderberge
Provincie* Noord-Brabant

Locatiennaam Oudenbosch
Locatieomschrijving

Kadastrale gemeente* Oudenbosch
Sectie* D
Kadastraal object*
Appartement aanduiding
Grondperceel 3444

Omschrijving**

Inleiding.

LOURDESGROT, gebouwd na de verschijning van Maria aan Bernadette Soubirous in 1858. De grot is vernieuwd in 1904 en maakt deel uit van het complex van het vroegere broederhuis van de Broeders van Saint Louis.

Omschrijving.

Uit gepleisterd baksteen en beton opgetrokken kopie van de grot te Lourdes (Frankrijk) waarin Maria aan Bernadette verscheen. Thans lege nissen en gedenksteen met jaartal van oprichting en tekst: 'Anno Jubilari/MCMIV/A Dogmate Proclamati/A Collegium Initiato XXV'.

Waardering.

De Lourdesgrot is van algemeen belang. Het object heeft cultuurhistorisch belang als bijzondere uitdrukking van een geestelijke en typologische ontwikkeling, namelijk de groei van onderwijscongregaties en -orden in de 19de eeuw; het is van architectuurhistorisch belang vanwege het materiaalgebruik; heeft ensemblewaarden als onderdeel van een groter geheel, de kern van Oudenbosch, dat stedenbouwkundig van nationaal belang is; het is gaaf bewaard gebleven.

Hoofdcategorie Religieuze gebouwen
Subcategorie Klooster, kloosteronderdl
Functie Lourdesgrot

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Monumentnummer*: 525980

Status	rijksmonument
Inschrijving register*	02 februari 2004
Kadaster deel/nr	82817/32

<i>Woonplaats*</i>	<i>Gemeente*</i>	<i>Provincie*</i>
Oudenbosch	Halderberge	Noord-Brabant

<i>Kadastrale gemeente*</i>	<i>Sectie*</i>	<i>Kadastraal object*</i>	<i>Appartement aanduiding</i>	<i>Grondperceel</i>
Oudenbosch	D			3346

Omschrijving**

Inleiding.

Voormalige BAKKERIJ van het broederhuis van de Broeders van Saint Louis, ontworpen ca. 1890 met elementen van Chaletstijl door Nicolaas Molenaar en gelegen in de tuin van het hoofdgebouw.

Omschrijving.

Eenlaags gebouwtje opgetrokken uit bruinrode baksteen met siermetselwerk in gele steen. Afdedekt door een zadeldak met dakleer en overstekken met goot op klossen en in de topgevels schijnspanten met geringde ronde stijlen. Het gebouwtje bestaat uit twee in de gevelindeling onderscheiden gedeelten, waarbij de scheiding aan de tuinzijde wordt gevormd door een uitspringende ingangsrisaliet met rondboogdeur met bovenlicht waarboven een stolpraam onder korfboog met siermetselwerk en een zadeldak.

Het linker gedeelte heeft een plint en een cordonlijst in baksteen. Aan de tuingevel bevindt zich beneden een stolpraam. Boven de lijst een reeks rondboognissen waarin rechthoekige openingen met gietijzeren ventilatieroosters. In de linker zijgevel beneden een ingang onder rondboog geflankeerd door twee ramen en boven de lijst een tweetal boven elkaar geplaatste dubbele laaddeuren, gevat in een korfboognis met siermetselwerk in het boogveld. Links en rechts hiervan smalle rondboognissen met raamopeningen. De achtergevel heeft rechts boven de lijst vier rondboognissen conform die aan de tuingevel. In het linkergedeelte van deze achtergevel verspringt de cordonlijst. Hier treffen we onder de lijst enkele korfboogvormige deur- en raamopeningen aan. Boven de lijst loopt een brede band van trapsgewijze verspringend siermetselwerk in bruinrood en geel. In de rechter korte gevel een deur met rondboogvormig bovenlicht en boven de lijst een dubbele laaddeur onder korfboog met siermetselwerk. Aan de tuinzijde weer een indeling zoals aan de achterzijde met vier stolpramen.

Waardering.

Het gebouw is van algemeen belang. Het heeft cultuurhistorisch belang als bijzondere uitdrukking van een geestelijke en typologische

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

ontwikkeling, namelijk de groei van onderwijscongregaties en -orden in de 19de eeuw en de ontwikkeling van de internaatsarchitectuur; het is van architectuurhistorisch belang vanwege de betekenis voor de geschiedenis van de architectuur, de plaats in het oeuvre van de architect Molenaar; het heeft ensemblewaarden als onderdeel van een groter geheel, de kern van Oudenbosch, dat stedenbouwkundig van nationaal belang is; het is gaaf bewaard gebleven.

Hoofdcategorie

Boerderijen, molens en bedrijven

Subcategorie

Nijverheid

Functie

Bakkerij